

Præstekaar og Kirkeeje

i vestslesvigske Sogne i 16. og 17. Aarhundrede.

Ved **Thade Petersen.**

2. Ærkedegnens Jordebog.

Ribe Archidiakonats Jordebog for de vestslesvigske Sogne er skreven 1588 og gengiver saaledes dets Ejendomsforhold i disse Sogne paa dette Tidspunkt. En enkelt Bestemmelse — fra Døstrup Sogn — daterer sig fra 1577. Et løst Blad fra Skadst er skrevet 1574. Bogen har, som Notitsen under Rømø Sønderland viser, været i Brug endnu i 1620, rimeligvis noget længere. De forskellige Haandskrifters Alder har jeg ikke set mig i Stand til at angive, men har maattet nøjes med at skelne mellem, hvad der tydeligt kan kendes som den oprindelige Indførsel i Bogen og første og anden Ændring af Ejernavn. Bogens oprindelige Tekst er sat med »Sønderjydske Aarbøgers« sædvanlige Skrift: Korpus antikva. Det af den, der er sat i skarpe Klammer [], er i Originalen udstreget eller ved Understregning kendetegnet som sat ud af Kraft. I de allerfleste Tilfælde drejer det sig om Ejernavne. Hvor disse er erstattet med andre — og det er de næsten alle — er den første Erstatning sat med Korpus kursiv, den anden (senere) med Korpus Fraktur. Mine egne Bemærkninger er, for saa vidt som de indgaar i Teksten, sat med Petit antikva.

Paa denne Maade haaber jeg at have gjort den gamle Jordebog brugbar for adskillig Granskning vedrørende den Egn, den spænder over, saaledes at man kun i de færreste Tilfælde behøver at søge til-

bage til selve Originalen, der findes i Landsarkivet i Viborg under Ribe Bispearkiv, Lø Herred.

Dens Betydning vil vel ved Siden af at vise Archidiaconatets Ejendomsforhold der paa Egnen paa en Tid, da det vist endnu ikke er undergaaet større Forandringer, og nævne en Del Kirkeinventar — særlig ligge i det, at den bringer en Del Marknavne fra hin tidlige Tid, især fra Daler og Møgeltønder Sogne, og en Mængde Personnavne, der for manges Vedkommende lærer os to, for enkelte endog tre Slægtled at kende af Ejere af vestslesvigske Gaarde for over 300 Aar siden, og hvis Efterkommere maaske i adskillige Tilfælde endnu sidder paa de samme Gaarde. Navne som Adersen, Lytzen, Feddersen, Sønnichsen, Thamsen, Mamsen, Jegsen, Brorsen og Outzen, ligesom ogsaa til Dels de tilsvarende Fornavne, er jo endnu karakteristiske for denne Egn, til Dels for de samme Sogne, i hvilke de her nævnes.

Jord Bogh och Koleie.

Paa These effterskreffne Kircker vdj Loherrit, Hoffuersherrit och Birck och Møiltunder Birck.

Som aff Arrilts Thid haffuer hørt och liggit till Riber Stigt och vnder Archidegens Proustie.

Fremlagt i Landsoverretten 12. Maj 1851¹⁾ E. H. Selmer.

M. Erasmo Heidtmanno
Archidiacono Ripensi in
hunc librum redigente

Anno 1588

Archidiaconatus suj 8° 2)

¹⁾ vistnok i en Strid om Visby Kirke.

²⁾ indført i denne Bog af Erasmus Heidtman, Ærke-
degn i Ribe i Aaret 1588, hans 8. Aar som Ærkedegn.

D ø s t r u p.

Thenne Kircke haffuer en Kalck en pixidem, eth Siæpell met sin Tillbehøring, som ganger till Lie inden Sogne for 6 Sk. lübs, och vden for mere.

L i b r i h u i u s E c c l e s i æ.

Biblia Latina, et quoque Danica
 Postilla Lutherj
 Apologia Philippj Melanchtonis
 Loci communes Eiusdem
 Catechismus Urbanj¹⁾
 Visitatio Saxonica
 Ordinatio Regis²⁾
 Psalme Bogh
 Handt Bogh

T e r r a g i a

Per Iwersen colit omnes terras ecclesie in campo Dostrup & dat annuo 12 Sk. lb post hac dabunt omnes colonj totius villæ annuo 24 Sk. lub³⁾

De consensu Magistratus Anno 1577.⁴⁾

Simon Tugsen colit omnes terras eccle-

siæ in campo Winum et dat annuo 2 ortig Korn⁵⁾

[Michel Hansen och Trugels Hansen]. *Broder Truelssen*

¹⁾ Sandsynligvis Rhegius Urbanus: The tolf Article aff wor christelige Tro met then Hellige Skriftis Forchla-relse oc Wdleggelse. Rostock 1528.

Meddelelse af Dr. Th. O. Achelis.

²⁾ Denne Kirkes Bøger. Bibelen paa Latin og ligeledes paa Dansk. Luthers Postille. Philip Melanchtons Forsvarsskrift for den augsborgske Bekendelse. Sammes For-klaring af Steder i Romerbrevet. Urbans Katekismus. Den saksiske Visitationsberetning. Kongens Ordinans.

³⁾ Jorder. Per Iversen lejer al Kirkens Land paa Døstrup Mark og giver om Aaret 12 Sk. lb. Derefter giver alle Lejere i hele Byen aarlig 23 Sk. lybsk.

⁴⁾ Med Domkapitlets Samtykke af Aaret 1577.

⁵⁾ Simon Tychsen lejer al Kirkens Jord paa Winum Mark og giver aarlig 2 Ørte Korn.

<i>och Broder Michelssen y Lourup colunt terras ecclesiae</i> in campo Lorup et dant annuo ¹⁾	10 Skip Rug
Mads Jensen i Drengsted aarlig	2 Sk. lbs.
[Hans Matsen] <i>Chresten Hansen colit</i> terras ecclesiae in campo ²⁾ Dreng- sted aarlig	8 Sk. lb.
[Maren Hansskun] <i>Hans Laurtsen i</i> Meolden colit omnes terras ecclesiae ibid ³⁾ aarlig	1 Tøn Byg
[Anne Andersskun] <i>Jffuer Andersen i</i> Meolden colit terras ecclesiae in campo Wolm. Dat ⁴⁾ aarlig	8 Skip Byg

V a c c æ⁵⁾

Hura Vaccarum quaelibet dat annu- atim ⁶⁾	1½ Sk. lbs.
[Jens Jegsen	1 Koe] ⁷⁾
[Jens Skreder] <i>nu Michel Hansen</i>	1 Koe
[Per Jenss] <i>Anders Hansen y Dostrup</i>	1 »
Truels Hansen Lorup	1. »
[Laurs] <i>Per Chrestensen Dostrup</i>	1 Koe
[Cresten Laursen] <i>Jes Jenss i Winom</i>	1 »
[Laurs Degn	2 »] ⁸⁾
Anders Kier	1 »
Niels Nielsen	1 »
Unge Per Jensen y Lorup	1 »

¹⁾ Lejer Kirkens Jord paa Lourup Mark og giver aarlig.

²⁾ lejer Kirkens Jord paa Drengsted Mark.

³⁾ lejer al Kirkens Jord dersteds.

⁴⁾ lejer Kirkens Jord paa Vollum Mark og giver.

⁵⁾ Køer.

⁶⁾ Leje af Køer, hver giver aarlig 1½ Sk. l.

⁷⁾ Hele Linjen er udstreget. I Randen er skrevet et ulæseligt Navn fra Døstrup efterfulgt af et Par ulæselige Ord. Derefter: Betalt (?) y M. Jensis Thid

⁸⁾ I Randen: condonatum pauperi demortuo (eftergivet ham, da han døde fattig).

Jens Persen i Wolm	1 Koe
Essge N. Nielssen Lorup	1 »
[Matz Christensen y Drengsted] [<i>Chresten Hanssen</i>] Nu Jep Dehen	1 Koe = 1 Sk.
[Oby Andersen] <i>Nils Obyss(en)</i>	1 Koe
Nils ¹⁾ Andersen i Drengsted	1 »
Ib Persen i Wolm	1 »
[Per Jensen ibid. ²⁾] [<i>Ib Lass(en)</i>] Nu Lauritz Andersen y Wolm	1 »
[Troels Persen] [<i>Nis Outzen</i>] y Winum	
Nu Peder Tugsen y Winum	1 »
[Nielss Brorssen] [<i>Chresten Nielss(en)</i>] Drengsted	1 »
[Lauritz Persen] <i>Gregers Lauritz(en)</i> i Wolm	1 »
[Jens Nissen] <i>Juer Jensen</i> Drengsted	1 »
[Jurgen Persen] <i>Nu Peder Andersen</i> Drengsted	1 »

Meolden

Ecclesia habet 1 calicem cum patena deaurata.
Item pixidem³⁾ oc en liden Skee.

Libri huius Ecclesiæ.

Biblia in majorj forma. Item En danske Bibell.

Postilla Lutherj.

Catechismus Philippi Melan:

Loci communes eiusdem.

Catechismus Urbanj⁴⁾.

Alther Bogh paa Danske D. Palladij.

Vor Herres Pinsels Bog paa Danske.

¹⁾ ændret til Niss.

²⁾ sammesteds.

³⁾ Kirken har en Kalk med forgyldt Tallerken. Desuden en Daase.

⁴⁾ Denne Kirkes Bøger. Bibelen i stort Format. Desuden en dansk Bibel. Luthers Postille. Philip Melanchtons Katekismus. Sammes Forklaring til Steder af Romerbrevet. Urbans Katekismus.

Ballom.

Ecclesia habet calicem vnum argenteum, deauratum cum patena¹⁾ som Bischof Jffuer gaff til Kirken.

Biblia danica²⁾

Alter Bogh.

Psalmes Bogh.

Terragia. Bona ecclesiae.³⁾

Rasmus Boisen aff en Agger y Lobell

Strenges aarlig en Ørtig Korn

Kierstin Hans Kune aff en Block ved

Bodzbyll ledt aarlig 1 Skip Byg

Fedder Hansen aff en Block heder Le-

tofft wed Botzbull Marck. Dat aarlig

3 Skippe Byg. Sed dabit post hac

propter defectum Terræ ex inun-

datione⁴⁾ aarlig 2 Skipper Byg

Paa en senere Seddel:

NB. Ballom.

Paa Præstens oc menige Sognemænds Forbøn skal Fedder Hansen Justo Terragio in Bysted kortes 1 Skip Byg thi Haffvand og Flod haffuer formindsket hans Jords Grøde oc jo længer jo meer daglig af Floden skee.

Vaccæ. quælibet dat 2 Sk.⁵⁾

Tuge Lassen i Husum 1

Moritz Jürgensen 1 Koe

Niels Matzen 1

¹⁾ Kirken har en forgyldt Sølvkalk med Tallerken.

²⁾ Kirkens Bøger. En dansk Bibel.

³⁾ Land. Kirkens Eje.

⁴⁾ giver aarlig 3 Sk. Byg, men skal fra nu af paa Grund af hans Jords Ødelæggelse af Oversvømmelser give aarlig 2 Sk. Byg.

⁵⁾ Køer, hver giver 2 Sk.

Per Jessen i Wester Ende	1
Hans Hanssen i Resbov	1
Trouls Mamsen	1

Schad tze

Terragia. Bona ecclesie¹⁾

[Laurts Matz Andersen] *Peder Lausen* bruger alt Kirkens Jord och giffuer aarlig 2 Ort Korn 3 Skip, heraf fanger Præsten for Win och Brød 15 Skipper.

Nederst paa Siden staar med samme Haand:

[Nils Andersen i Hierpsted debet huic ecclesie 5 Tdr. Kalck.²⁾] *Er inted at bekomme.*

Paa et løst Blad med samtidig Skrift:

[Matz Andersen] *Laur Matzen* i Skadste een Ort Kornn.

Obi Knudsenn ij Ort Kornn.

Annders Lauritzenn x Skiep.

Marin Nilsis och Lauritz Anders(en) 1 Ort.

Jb Jenszen og Anders iensz(en) 1 Ort.

Lauritz Matzenn och Nis Matzenn een Ort.

Tyge Nielsz ij Ort Korn.

Niels Trogelsz og P. Søniesz jen Ort.

Tomisz och Jlinn Lauritzis ix Skip.

[Matis Bendt] *Hans Obsen* 3 Skip,

Summa 9 Ort	Anno 1574
weniger 2 Skip.	ex Schadste
	etc.

Vaccæ.

Hura vaccarum quælibet dat annuatim 2 Sk. lb.³⁾

[Jap Persen] *Hans Mamsen* 1 Koe

[Niels Truelsen] *Niels Hansen* 1

¹⁾ Land. Kirkens Eje.

²⁾ skylder denne Kirke 5 Tdr. Kalk.

³⁾ Køer. Koleje. Hver giver aarlig 2 Sk. lb.

[Simen Mattiszen] <i>Hans Simensen</i>	3 Koer
[Laurs Poulsen] <i>V. Matzøn</i>	1 Ko
[Marten Knutsen] <i>Jens Laurson</i>	2
[Anders Tugsen] <i>Madts Andersøn</i>	1 »
[Hans Laurson nør i By 1	1 » ¹⁾
[Laurs Matzenn] [<i>Matz Laursson</i>] Peder Hansen	2 »
[Obij Knudtzen] [<i>Hans Obysøn</i>] Troels Pørson	3 »
[Simen Mattissen] <i>Hans Simensen</i> som M. Erasmus Heidtmann Ærchidegn y Ribe gaff Kirken. Anno 1585.	[1 Koe]

H i e r p s t e d t.

Terragia.	Bona ecclessiæ ²⁾
Per Andersen aff Kierkens Jord paa Hierpstedmark aarlig	iiij Ort Korn oc 2 Skpr.
Tyge Tamsen aff Jord ibid. aarlig	1 Ortig Korn
[Per Nielsen] <i>Christen Jensen</i> aff Jord ibid. aarlig	3 Skpr. Korn
Item Kierken haffuer Jord paa Emmer- leff mark ved Nordingstreng, som Laurits Hansen bruger, aarlig	10 Ortig Korn
[Rasmus Martinsen] Nu <i>Anders Terkilsen</i> aff 3 smaa Block ibid. aarlig	3 Skpr. Korn
Lauris Hansen aff 2 Agger ibid. naar de ere vdj Hegnet	2 Skpr. Korn
[Trogels Nilsen] [<i>Hans Oksen i Skadts</i>] nu Troels Pørson aff en Eng i Skast Enge aarlig	[3 Sk. betalt]

¹⁾ Linjen helt udstreget.

²⁾ Land. Kirkens Eje.

[..... i S.....leff] <i>Nis Jepsen i Emmerleff</i>	3 Sk.
Paye Jepsen gaff en Eng y Gierdrop Enge til Kiercken mett saa Skell, att hans næste Arffuinge skulle nyde dend $\frac{1}{2}$, her aff giffuer Anders Hansen aarlig	[3 Sk.]
[Laurs Matsen] <i>Matz Laurissen</i> y Skadtze aff en Eng y Hierpsted Enge aarlig	4 Sk.
[Jep Persen] <i>Tyge Boesen</i> y Hierpsted af en Ager aarlig	3 Sk.
[Hans Matzen] <i>Trogels Boesøn</i> af en Ager aarlig	3 Sk.
[Nis Lassen] <i>Tyge Persøn</i> aff allt sin Kirk Land aarlig 2 Ortig Korn	2 Skpr. myne
NB. Præstegarden hører Kircken till. Thi Kircken holler dend ved Mact oc vdj Bygning ved sin Bekostning.	

Daler.

Terragia. Bona ecclesiæ¹⁾

Tamis Bosen eth Stycke Eng kallis Giere, liggende nordpaa y Gierdrop Enge, aarlig	5 Sk.
Item eth Stycke Eng er vj Skær fra Agerland och vdt til Aae arlig	5 Sk.
Mouritz Atzersen aff 2 Dags Slett sønden Saudige arlig	12 Sk.
och 2 Dages Slette i Gierdrop Eng arlig	13 Sk.
End aff en Ager arlig	1 Sk.
Endnu 2 Dags Slett y Gierdrop Enge arlig	12 Sk.

¹⁾ Land. Kirkens Eje.

Ennu Moritz Atzersen aff 2 Støcker Eng y Hemme arlig	12 Sk.
Her Hans Brun 1 Stuck Eng y Hemme	6 Sk.
Moritz Atzersen aff nogle Enge som ere 3 liggendis i Elkier och 2 y Daler en Bieregraff, 2 Toffte Streng, 1 Streng, 1 Byszager aarlig, Item 2 Ager y Elkier	2 Ortig Korn
Aff disse 2 Ortig Korn giffuer Moritz Atzersen 20 Skipper oc Her Hans 4 Skpr.	
Tames Bosen en Eng i Gierdrop Enge arlig	8 Sk.
Anders Andersen et Styck Eng y Gier- drop Enge <i>som kaldes Pibbel</i> arlig	8 Sk.
[Anders Jensen] <i>Nu Simon Hansen</i> 23 Skar Enge i Trolkier oc en Høne ved Syndermærsk til sammel arlig	12 Sk.
Her Peder <i>Emmerleff</i> eth Stycke Eng y Hoier Marck arlig	8 Sk.
Jep Esbernsen aff 4 Skar Enge i Bu- sking og noget Ager Jord arlig	1 Ortig Byg
Chresten Gregersen aff 4 Skar Eng arlig	3 Sk.
och aff Ager Jord arlig	2 Ortig Korn
Laurs Atzersen aff en Ager som Hans Vølsen tilforn hafde arlig	2 Sk.
Ander Andersen aff en Ager paa Bysz- hyff arlig	2 Alb.
[Karen Laursz Kun] <i>Nu Jeb Nilszen</i> aff Korsager	1 Sk.
oc aff en Ager paa Hyldtofft arlig	1 Sk. lb.
[Las Tugesen] <i>Nu Nis Lassen</i> aff de Ager og Eng han bruger, arlig	1 Gylden
Endnu aff Ager Jord	1 Ortig Korn 6 Sk.

oc aff 5 Skar Eng paa Breskijft arlig	4 Sk.
Vaccæ.	
Hura vaccarum quælibet dat annuatim	2 Sk. ¹⁾
Jeb Bleg	1 Koe
[Karen Laurskune] <i>Nu Nils Tugsen</i>	1
[Atzer Laursen] <i>Nu Mouritz Atzersen</i>	1
[Swen Jessen] <i>Nu Jeb Hanssen</i>	1
Las Jenzsen	2
Jes Hansen y Daler	1
Jes Hansen	1
Hans Nissen i Daler	1
[Jens Boszen	1 Gylden] ²⁾
Hans Atzersen	1 Koe
Esbern Ibsen	1
Nis Andersen i Østerby. Nør i By aff 2 Mk.	
arlig	2 Sk.
oc 1 Mk for en Skab	aarlig 1 Sk.
Hans Jebsen oc Poul Hansen	1 Sk.
Cresten Persen	1 Gylden 2 Sk.
Per Chrestensen	1 Gylden 2 Sk.
Ung Hans Ibsen i Østerby Nør i By aff	
2 Mk Rente	arlig 2 Sk.
Hans Andersen i Østerby	1 Gylden 2 Sk.
Paul Hansen oc Fedder Jacobsen	1 Koe
[Jep Tugsen] <i>Nu Michell Janszen</i>	1
Mogens Hansen 2 Mk	arlig 2 Sk.
Moris Lassen	1 Koe
[Moritz Worm] ³⁾ af 1 Mk	arlig 1 Sk.
Hans Andersen i Østerby	1 Koe
Jep Tugsen	1 Gylden 2 Sk.
Jep Andersen	1 Gylden 2 Sk.

¹⁾ Kør. Koleje. Hver giver aarlig 2 Sk.

²⁾ helt streget. I Randen tilføjet: Nihil habet o: han
ejner intet.

³⁾ I Randen: nihil o: intet.

Per Andersen i Daler af 2 Mk	2 Sk.
Ib Esbernsen	1 Koe
Hans Jepsen	1 Koe

M ø g e l t u n d e r

Terragia. Bona ecclesiae.¹⁾

[Thamesz] nu Jes Schreder aff Kirkens Land arlig	5 Mk lbs
Margaret Laurskun aff same Land arlig	2½ Mk.
Niels Persen i Mogeltynder arlig	1 Fjerdning Smør
Jes Laszen	1 Fjerdning Smør
[Hans Mamme Carstensen] Peder Han øen	1 Fjerdning Smør
[Jacob Jurgensen] Christen Pedersen i Nortofft	1 Fjerdning Smør
[Chresten Laszen] Hans Nielsen	1 Fjerdning Smør
Fester Lauertzen	1 Fjerdning Smør
[Margrete Ogges] Hans Degn	1 Fjerdning Smør
[Niels Søffrinsen] Lavritz Laszøn	1 Fjerdning Smør
Per och Niels Nielsen af Topshem arlig	1 g ²⁾
Niels Persen aff 2 Ager vdi Synder- streng arlig	18 Skpr. Byg
Hans Tamsen aff en Ager Vesten Bynder- by arlig	4 Skpr. Byg
Nils Persen y Mogeltynder aff 1 Demat Land Vesten Møgeltynd Fellet, arlig	3 Sk.
Jens Andersen aff en Ager y Synder lange Agre, arlig	5 Skpr. Korn
Hans Degen af en Ager Norden ved Tornhyff arlig	4 Skpr. Korn

¹⁾ Land. Kirkens Eje.²⁾ synes ændret til Fj.

Claus Hansen aff en Ager ved Mølle, arlig	4 Skpr. Korn
Margret Laurskun aff 2 Demat Eng i Karleng arlig	6 Sk.
Hans Degen af en Ager kallis Biskum- ager Vesten Stokbro Ledt arlig	3 Skpr. Byg
Las Jessen af 1 Ager Østen ved Wej arlig	4 Skpr Byg
Bo Jensen af 1 Ager Synden Trægard arlig	4 Skpr. Byg

Vaccæ

Hura Vaccarum quælibet dat annuatim	2 Sk. ¹⁾
Hans Tanikleffsen	2 Koer
Anders Nilsen	2
Hans Feddersen	1
Nan Andersen	2
[Laurs Anderzen] <i>Søren Friis</i>	1
[Laus Andersz] <i>Severin Frijs</i> for 1 Koe	3 Mk.
[Nils Seuerensen y By] <i>Tames Hansen</i>	2 Køer
[Laurs Hansen] <i>Mattes Hansen</i>	1
[Fedder Michelsen] <i>Mattes Nilson</i>	1
Per Ibsen	2 Koe
Mattis Brorsen	1 ²⁾
Per Crestensen y Møgelynder aff Cre- sten Andersen	1 Koe
Mattis Jessen for hans Søster	1 Ko
Hans Grimesen	2 Køer
Hans Andersen y Nørby	1
[Lille Per Jenszen] <i>Nu Anders Hansen</i>	1
Sunen Andersen	2
Per Johansen	3

¹⁾ Køer. Koleje. Hver giver aarlig 2 Sk.

²⁾ I Randen: nihil = intet.

V e d A a e n.

Fester Røffuertzen aff henved 5 Øres Sæde oc 6 Demmet Eng aarligen Smør	1 Fierding
Peder Mamszen i Brinck oc Peder Nielszøn af Topshem, som er 4 Demmet Eng, aarlig	1 Gylden

K o d d e n e r e l l e r F o r b e d e l s e r.

som suarer Ærchedegn og giffuer hannem aarligen
Forbedelse Pending.

M e g e l t u n d e r b y.

Hr. Lauritz aff Capellan Staffuen	1 Mk. lb.
Christ Anderszkon	8 Sk.
Hans Matzøn Skreder	8 Sk.
[Lille Hans Skreder] <i>Hans Fester søn</i>	8 Sk.
Ib Hanszøn *	8 Sk.

Senere tilføjet:

*Dedit frater ejus Thomas Hansen 8 Sk. pro Jacobi
et Johanni de anno 1605. Restant 8 Sk. pro anno 1606.¹⁾*

B ø n d e r b y.

Matz Michelsøns Staffn	1 Mk.
Chresten Pedersøn i Nør Tofft	1 Mk.
Jess Thamssøn ibid.	8 Sk.
Matz Christenszøn ved Stokbro Leed	8 Sk.

K i r k e n s I n v e n t a r i u m.

Kierken haffuer en stor forgyldt Kalck oc Disk,
som brugis i Kierken. Item en liden wforgyldt Sølf
Kalck oc en Kopper Disk til Siugefolck at besøge.

¹⁾ Hans Broder Thomas Hansen betalte 8 Sk. til Ja-
kobs og Johannes' Dag 1605. Skylder 8 Sk. for 1606.

Noch en Tin Flask til Vin paa trij Planker. Noch en skøn Messehagel aff gylden Sammet.

Item en god rød blommet Fløyels Messehagel.

Item to Messeserke.

Noch to store Messing Lyestager, som brugis paa Alteren.

Endnu to madelig Lyestager, som ocsaa staar paa Alteren.

Kirken holdes færdig aff Præstegaarden.

De følgende Optegnelser fra Daler og Ballum er yngre end de oven gengivne, uden at det kan siges sikkert fra hvornaar de stammer.

Daler.

Hura vaccarum¹⁾

Aff huer Ko aarligen 2 Sk.

Daler By.

	Koe
[Moritz Adtsersøn] <i>Anders Clausøn</i>	1
Jens Nissøn	2
[Jesz Hansøn]. <i>Her Peder Hansøn</i>	2
Moriz Bleeg	1
Jes Nielzsøn	1
[Jeb Espernssøn] <i>Lauritz Jebzsøn</i>	2
Lauritz Pederssøn paa sin Faders oc Oldefaders Vegne 2 Gylden	3 Sk.
[Hans Christenszøn] <i>Jens Lauritzøn</i> aff 2 Mk.	1 Ko
[Anne Moritzes] <i>Jeb Moritzøn</i>	1
[Jep Anderszøn] <i>Anders Jepsøn</i> 1 Gylden	2 Sk.
Moritz Lauritzøn paa Peder Anderssøns Vegne aff 2 Mk.	1

¹⁾ Koleje.

Gerderup.

Niels Lauritzøn	}	1 Sk..
[Marine Boiesz] <i>Fedder Persøn</i>		
[Niels Tyggiszøn] <i>Jeb Nielson</i>		1 »
Fedder Jacobsen i Gerderup.	}	1 »
[Nisz Poulszøn] <i>Peder Nilson</i> i Østerby		

Østerby.

[Hans Martenszøn] [<i>Anders Nilson</i>] Emb Lyd[søn, Søndergaard, svarer til denne Koe	}	1 Koe.
[Noch Hans Martenszøn oc Bartel Christensen 1]		
Hans Ibszøn Nør i By aff 2 Mk.		1 Ko
oc en Skab — — — 1 Mk der aff		1 Sk..
Hans Ibssøn	}	1 »
[Nis Pouelssøn] <i>Peder Nilson</i>		
Noch Hans Ibssøn af 2 Mk		1 »
[Ade Sønnichssøn] <i>Hans [Jensen] Ried</i>		1 »
[Noch] <i>Hans Lavritzøn</i> aff 1 Gylden		2 Sk..
Michel Thamssøn		1 »
[Lauritz Hanssøn] <i>Tyge Lauritsen</i> aff 1 Gylden		2 Sk..
Summa Koleje 3 Mk. 2 Sk. lb.		

Terragia¹⁾

[Thomas Hanszøn] <i>Frantz Adson</i> i Øster- by aff 2 Stycke Eng, som kaldis Gere, liggendis nordist i Gerderup Enge er 1 Dags Slæt, der aff		5 Sk..
Noch [Thomas Hanszøn] <i>Frantz Adson</i> i Østerby aff 2 Stycke Eng i Gerderup Enge, er 1 <i>Dags Slet</i> 6 Skar fra Aggerland oc vd til Aaen, deraff aarligen		5 Sk..
Noch aff thu Dags Slet i Gerderup Enge		8 Sk..

¹⁾ Land.

[Moritz Adtserszøn] <i>Anders Clavson Skumacker</i> i Daler aff thu Dags Slet Sonden Sawdigen, der aff aarligen	12 Sk.
Noch aff thu Dags Slet i Gerderup Enge aarligen	13 Sk.
Noch aff en Agger paa Streng [formelder] 6 Skipp Sæd, aarlig	1 Sk.
Endnu aff thu Dages Slet i [Kirckens] Gierderup Enge, aarligen	12 Sk.
[Noch Moritz Adtzerszøn] <i>Noch Anders [Lauritzøn] Clausøn</i> aff nogle Enge (vel potius ¹) Agre) som ere trij liggendis i Elkier, oc thu i Dalager, en Biergegraff [thu Tofftstreng, en Streng, en halff Byszager, item thu Agre i Elkier, deraff aarligen 20 [Øre] <i>Skipper Byg</i>	20
[Huor aff Moritz Adtserszøn giver 20 Skipper oc Her Hans 4 Skepp].	
Her Peder i Daler af thu Tofftstreng i Daler Marck aarligen	4 Skepp Korn
Noch Her Peder aff thu Dags Slet i Hemme	6 Sk.
Peder Ibssøn oc Anders Høvring i Daler af en Eng i Gierderup Enge, som er 8 Skar, som kaldes Pibbel Eng, der aff	8 Sk.
Simen Hanssøn i Østerby aff 23 Skar Eng i Trolkier, [som er] item en Hjørne ved Sønder Mersk, huilket met det andet er 3 Dags Slæt, deraff	12 Sk.
Her Claus Emmersleff aff it Stycke Eng i Høffuer Marck	8 Sk.
[Ib Esperszen] <i>Lauritz Jebesen</i> i Daler af	

¹) eller snarere.

4 Skar Eng i Buskeng oc noget Ager Jord paa Daler Marck, som er 3 Ager paa 15 Skip Sæde, skylder aarligen Byg	1 Øre
[Thomes Moritzøn] <i>Fedder Pedersen</i> i Gierderup aff 4 Skar Eng i Gierde- rup Enge, aarlig	3 Sk.
Senere Randbemærkning:	

*Dette Eng ligger Norden ved Jeb Nielsøns om-
graffven Eng.*

Noch af noget Ager Jord aarlig 2 Ørte Korn

(Tilføjet med samme Haand som ovenstaaende Rand-
bemærkning):

*Er hen vid 5 Orte Sæde oc er fem Bastflod Agre, 2
smaa Agre Sønden Brodden, 2 Agre paa Vestermarck
oc en Hievongagger.*

Adzer Lauritzøn aff en Ager, som Hans

Nielszøn haffde, er 8 Skepp Sæde, deraf 2 Sk.

Peder Ibszøn og Andres Høwring i Da-

ler aff en Ager paa Bysz høi, er 8

Skepp Sæde, der aff 1 Sk. vel¹⁾ 2 alb.

Ib Nielszøn i Gierderup aff en Korsz

Ager, 4 Skepp Sæde 1 Sk.

Noch aff en Ager paa Hyltofft paa 4

Skipp Sæde 1 Sk.

Nisz Laszen aff Ager oc Eng, som hand

bruger, aarligen 1 Gylden

*1 Styk Eng i Syndermersk er 9 Skar, 1 Styke i
Nøreng er en Dags Slet. Aggerland er paa 10 Ørte
Korn Sæde.*

Noch aff Ager Jord aarlig 1 Ørte [Korn] Byg
Regnis i det forskreffne.

¹⁾ = eller.

Noch aff 5 Skar Enge paa Bredskifft
aarligen 4 Sk.

Summa paa Jordbogen er
Pending 8 Mk. 10 Sk. lb
Korn vj Ørte.

Balloom.

Hura vaccarum¹⁾.

Aff huer Ko aarligen 2 Sk.

	Koe
Michel Tyggiszøn i Husum	1
Niels Nissøn i Østerende	1
Christen Nielszøn i Østerende	1
[Hans Pederszøn] <i>Christen Jørgensen</i> i Vesterende	1
Hans Hanszøn i Reiszby	1
Lauritz Hanszøn i Østerende	1
<i>Marine Michels i Østerende</i>	1 Koe,
<i>som hendes Hosbond Michel Hansen gaff til Kircken</i> 1614 ²⁾)	

Terragia³⁾

Rasmus Boiszen 1 lebbel Streng 1 Ørte Byg
[Peder Hanszen] *Jesper Rasmusøn* oc
[Knud] *Hans Feddersen* aff en Block
ved Bodsbyl 1 Skipp
Derfor aarlig en Daler efterdi alle Sognemændene
sagde den er forskyllet.

[Hans Feddersøn] *Peder Nielsøn j Balom*
aff en Bloc heder Letoffte ved
Bodsbyl Marck aarlig gaff tilforne 3 Skipp
men nu propter defectum terræ⁴⁾ 2 Skipp

¹⁾ Koleje.

²⁾ Tilføjet med samme Haand, som har skrevet Tilføjelserne ved Daler Sogn Side 240.

³⁾ Land.

⁴⁾ paa Grund af Landets Ødelæggelse.

R ø m m ø.

Hura vaccarum, huer 2 Sk. lb.

[Michel Troelsen] <i>Peder Michelsen i Synderho</i>	1 Ko
[Hans Jespersen] <i>Christen Persøn i Krommisz</i>	1
<i>Christen Pedersøn i Kromousz lod sig indskriffue for en Ko den 16. July 1620</i>	1
Laurs Laszen	1
Thamis Nilsen	2
Jørgen Pedersen	1
Lauritz Mattsøn	1
[Jesper Handsen i Hee] [<i>Michel Hansen i Synderho</i>] <i>Per Jespersen i Hee</i>	
Niels Benditzøn	1
[Anders Michelsøn] <i>Truels Andersøn i Hee</i>	1
Peder Pedersen i <i>Østerby</i>	1
Moritz Moritsøn	1
Hans Thygge } <i>Gregersen, Kunsmarck</i>	1
Michel [Michelsen] <i>Hansen, Synderho</i> [for Jesper Handsen]	1
Karin Michels i <i>Tofftum</i>	1
Hans Pedersen <i>Hinrresøn Synderhoffuit</i>	2
Rasmus Handsen <i>Synderho</i>	1 Ko
[Karine Jørgens] [<i>Hee-Synderho</i>] <i>Hans Løvritsøn i Østerby</i>	1 Ko
Peder Christensen i <i>Jyffre</i>	1
[Peder Benditsøn] som Gundi gaff <i>Hans Jespersøn vest —, Hee</i>	1
Jens Jørgensen, som Jens Handsen gaff til Kirken	1
Niels Bundsøn i <i>Tofftum</i>	1

N ø r p a a L a n d e t.

[Simon Nielsen] <i>Peder Simensen, Tuismark</i>	1
Niels Michelsen J Tofftum	1
Hans Knutzøn J Tuismark	1
[Niels Pedersen] <i>Jesper Nielsen Kunzmark</i>	1
Jens Nielsen j Bolildmark	1
Per Henricksen i Jffuere	1
Michel Pedersen i <i>Kunzmark</i>	1
Trugels Villandtzøn i <i>Tofftum</i>	1
Jeb Mortensen J <i>Jeffre</i>	1
[Søffren Nielsen j Bolilmark] <i>Niels,</i> <i>Tofftum</i>	1
[Peder Ibsen] <i>Jørgen Persen j Konzmark</i>	1
Hans Pedersen i Tofftum	1
Morten Pedersen i Jffry	1
Peder Trogelsen i Jeffre	1 Ko
Hans Nils j Tuizmark	1
[Gunde Simensen] <i>Michel Christensen</i> I Jffry som hand seff vnde til Kirken	1
Med senere Haand:	
<i>Hans Jørgensen i Synderho</i>	1 Ko
<i>Simen Nielsen for Søren Persøns Ko</i>	3 Daler 6 Sk.
<i>Terragia.</i>	
<i>Hans Jespersøn aff et Stycke Eng som</i> <i>ligger til Nis F(iskers)? Gaardt 1 Sk. lb,</i> <i>Anders Gunskes Hustru bruger — — — —¹).</i>	
<i>Hans Anderssøn i Iffre for An' Bundis Ko</i>	2 Sk.

¹) tre Ord.